

BELGRAD ORMANINI KORUMA KULLANMA DENGESİ AÇISINDAN YAŞANAN İDARİ VE HUKUKİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜMÜ ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

31.10.2019

31.10.2019 tarihinde İstanbul Avantgarde Hotel’de, Fakültemiz Çevre ve Orman Hukuku Anabilim Dalının desteklediği AB Yerel STK’lar Hibe Programı kapsamında Belgrad Ormanını Koruma Gönüllüleri Derneğinin CFCU/TR2014/DG/04/A1-04-016 nolu “İstanbul Belgrad Ormanındaki Gelişme Planlarına Halkın Taleplerini Dahil Eden Katılımcı Bir Süreç Oluşturulması” başlıklı projesi kapsamında “Belgrad Ormanını Koruma Kullanma Dengesi Açısından Yaşanan İdari ve Hukuki Sorunların Tespiti ve Çözümü” konulu bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştaya ÜÇ Orman Fakültesi öğretim üyeleri, Belgrad ormanından sorumlu kamu idareleri, Tabiat Parkları İşletmecileri, Meslek Odaları ve Sivil Toplum Kuruluşu temsilcileri katılmıştır. Fakültemiz öğretim Üyelerinden. Doç.Dr. Osman Devrim ELVAN, Dr.Öğr. Üyesi Aytekin ERTAŞ, Dr.Öğr.Üyesi Vedat BEŞKARDEŞ, Dr.Öğr. Üyesi Nimet VELİOĞLU, Dr. Öğr.Üyesi Betül UYGUR ERDOĞAN ve Arş.Gör. İnci YAYLACI ÇAĞLAYAN’ın birer sunum yaptıkları çalıştay; Hukuki, İdari ve Planlama Açısından Değerlendirme, Ormanı Florasının ve Faunasının Sürdürülebilirliği ve Su Rejimi konu başlıkları belirlenen yuvarlak masa toplantıları ile devam etmiştir. Bu toplantılar neticesinde çalıştay katılımcıları tarafından yukarıdaki başlıklar çerçevesinde Belgrad ormanına ilişkin güçlü yönler, zayıf yönler, tehditler ve fırsatlar belirlenerek özetle aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Güçlü Yönler

- Bitki ve hayvan çeşitliliği bakımından zengin olması,
- Muhafaza ormanı olması,
- Geniş yapraklı orman olması,
- Belgrad ormanı hakkında çok sayıda bilimsel araştırma ve yayın yapılmış olması,
- Kuş Göç yolu üzerinde bulunuyor olması,
- Yaşlı ağaçların bulunduğu kadim orman olması,
- İçinde 7 adet bent bulunuyor olması,
- Yakınında Orman Fakültesinin bulunuyor olması,
- Çok sayıda sivil toplum kuruluşunun Belgrad ormanı ile ilgileniyor olması,
- Medyanın Belgrad ormanı ile ilgileniyor olması,
- Arboretumun olması,
- Planlamanın yönetmeliğe bağlı ve fonksiyonel yapılması
- Kamu malı olması
- Anayasal güvencenin bulunması (169 ve 170. md.)
- Orman Kanununun 23-24 ve 25. Maddeleri hükümlerine tabi olması
- Milli Parklar Kanunu hükümlerine tabi olması
- İkincil mevzuat açısından düzenlemelerin olması
- 1924 Atatürk kanun Bentlerin tarihi ve kültürel mirasından dolayı
- Su üretimi nedeniyle muhafaza ormanı özelliğinin korunuyor olması
- İdarenin ormana yakın olması
- Yaptırımların caydırıcı özelliğinin olması
- Bentlerin bulunması
- Orman Yapısının hidrolojik işlevi görmesi (ölü örtüsü, toprak yapısı)
- Bentlerin Kültür mirası olması
- Yağış miktarının yeterli olması (iklim değişikliği dışında)

Zayıf Yönler

- Şehrin çok yakınında olması,
- Yakınında 3. Havalimanının bulunuyor olması,
- Etrafının çevre yolları ile çevrili olması,
- İdari yönden çok başlılık olması,
- Hukuksal statülerin iç içe olması ve yapılandırma ile ilgili hukuksal karışıklık olması. Muhafaza ormanı, Tabiat Parkı, mesire yerinin iç içe ve bitişik olması aynı zamanda aynı veya çok benzer ekosistemi olan devamı ormanlarda kent ormanının bulunması
- Vatandaşın ormana ilişkin taleplerinin ağır işleyen bürokrasi nedeniyle hızla cevaplanamaması,
- Orman içindeki rekreatif alanların etkin ayrılamamış olması nedeniyle bu alanların dışındaki kısımlarında ziyaretçiler tarafından kullanılıyor olması,
- Halk tarafından ormanın ekosistem hizmetlerinin öneminin çok iyi biliniyor olmaması (toprak koruma, su miktarı ve kalitesi, yaban hayatı fonksiyonu, iklimi iyileştirme, karbon tutumu ve oksijen vermesi gibi),
- Bu hizmetlerin parasal değerinin hesaplanmamış olması,
- Muhafaza ormanı olmasının planlamaya açık fiili kullanım amacıyla çelişmesi
- Yetki karmaşası
- Gelişim planlarının tamamlanamaması
- Kamu yararı kapsamının sınırlarının belli olması üstün kamu yararı kavramının belirsizliği
- Mevzuatta çelişen hükümler bulunması
- Mevzuatın idarecilerin hareket kabiliyetini kısıtlaması
- Statülerin farklılığı nedeniyle birincil işletme amaçlarının çelişmesi
- Yüksek rekreasyon talebine idarenin cevap verememesi
- Çevre düzen planlarının uygulanamaması nedeniyle İmar Kanunu aykırılık oluşturması
- Belediyelerin alternatif alan yaratmaması.
- Kurumlararası katılımın ve iletişimin zayıf olması
- Denetim mekanizmasının olmaması
- Rekreatif alanların sınırlarının kesin olarak tespit edilmemesi
- Havza planlamanın hidrolojik özelliklere bağlı olarak yapılması
- Kullanım açısından çok başlılık (bentler için İSKİ, Orman, Kültür Bakanlığı...) olması
- Bölge Müdürlüğünün izin vermemesi
- Taban suyu ölçümünün yapılmaması (sadece haritalama sistemi var)

Fırsatlar

- Alternatif rekreatif kullanımlara uygun olması (doğa eğitimi, engelli spor alanı olabilmesi vb.),
- Kentin ısı adası etkisini azaltması ve bu konuda toplumun duyarlı olması,
- Ormanda bulunan geyik üretme istasyonunda bulunan bir kısım geyiklerin ormana salınma olanağı,
- Hasta ve yaşlıların rehabilitasyonunda ormandan faydalana bilme olanağının bulunuyor olması,
- Atatürk arboretumunun bulunuyor olması,
- İklim değişikliğinin orman ekosistem hizmetlerine etkileri konusunda iyi bir araştırma alanı olması,
- Eko turizm odaklı çalışmalar için ideal konum ve yapıda olması,
- Tarihi su kemer ve bentlerinin önemli bir kültür mirasımız olması,
- Ormanın ıslah edilmesine ilişkin çalışmalarda (kompaklaşmış toprağın iyileştirilmesi gibi) çok sayıda gönüllü bulunabilmesi
- Eğitim ve araştırmaya imkan sağlaması
- İSKİ suyunun kalite bakımından içilebilirliğini öne çıkarmak (musluk suyu)
- Çevre bilincini oluşturmak adına eğitim vererek algı değişimini sağlamak
- Koruma altına alındığında ekosistemin kendini ve fonksiyonunu devam ettirecek olması
- Kadim işletmecilik anlayışının bulunması
- Sel ve taşkınları önleyebilecek olması

Tehditler

- Ormanın taşıma kapasitesinin üstünde rekreasyon alanlarına ziyaretçi alınması,
- Kent nüfusunun hızla artması, kişi başına düşen aktif yeşil alanın çok az olması
- Piknik alanlarında kontrolsüz ateş yakılması,
- Ormana çöp bırakılması, kaçak moloz dökülmesi,
- Ormandan kontrolsüz ve aşırı tali ürün faydalanması (mantar ve kestane toplanması),
- Aşırı sayıda ormana terk edilmiş köpek bulunması,
- Orman içinde çok sayıda su tesisinin bulunuyor olması,
- Güvenlik ekiplerinin yetersizliği ve çok sayıda suç işlenmesi,
- Kaçak avcılık yapılıyor olması,
- Orman içindeki yolların geceleri de kullanılıyor olması,
- Ormanda off-road yapılması ,atv safari turlarının düzenleniyor olması,
- Muhafaza ormanı olmasına rağmen üretim ormanı gibi ormancılık faaliyetleri yapılması,
- Başta yaşlı meşe ağaçları olmak üzere ormanda yoğun ağaç devrilmelerinin olması,
- Gürgen ağacının meşe ve kayın ormanlarını istila ediyor olması,
- Toprak erozyonunun özellikle yoğun kullanılan alanlarda artıyor olması,
- Ağaçlarda aşırı vitalite bozukluğunun olması, ağaç ölümlerinin hızla artması,
- Hava kirliliği,
- 3.köprü ve havalimanı yollarının ormanda fragmantasyona sebep olması,
- Yeterli miktarda alternatif rekreasyon alanının bulunmaması,
- Kentleşmenin doğal orman alanına olan baskıyı arttırması, rekreasyona olan talebin artmasına ve rekreasyon fonksiyonunun doğmasına neden olması
- Kamu yararı kavramının yanlış uygulanması
- Mevzuatın hükümlerinin caydırıcı olmaması nedeniyle Belgrad Ormanı yapısının toprağın kompaktlaşması
- Verilen su izinleri nedeniyle taban suyu düzeyinin tehlikeli sınırlara düşmesi
- Verilen izinler nedeniyle ormanın parçalanması nedeniyle koruyucu fonksiyonların zayıflaması
- Parçalanmış ormandan dolayı yaban hayatı barındırma kabiliyetini kaybediyor oluşu
- Sahipsiz hayvanların ormana terkedilmesi nedeniyle (caydırıcı hükümlerin olmaması) yaban hayatının tahrip görmesi
- Tabiatı koruma alanı statüsünün yapılanma tehlikesi yaratması (Parkorman örneği)
- Yapılaşmaların yaban hayvanlarını giderek etkilemesi
- Ormanın taşıma kapasitesinin üstünde rekreasyon alanlarına ziyaretçi alınması
- Kent nüfusunun hızla artması, kişi başına düşen aktif yeşil alanın çok az olması
- Piknik alanlarında kontrolsüz ateş yakılması
- Ormana çöp bırakılması, kaçak moloz dökülmesi
- Ormandan kontrolsüz ve aşırı tali ürün faydalanması (mantar ve kestane toplanması)
- Aşırı sayıda ormana terk edilmiş köpek bulunması
- Orman içinde çok sayıda su tesisinin bulunuyor olması
- Resmi koruma memurlarının yetersizliği
- Kaçak avcılığın yapılıyor olması
- Orman içindeki yolların geceleri de kullanılıyor olması
- Ormanda off-road yapılması, ATV ve safari turlarının düzenleniyor olması
- Muhafaza ormanı olmasına rağmen üretim ormanı gibi ormancılık faaliyetleri yapılması
- Başta yaşlı meşe ağaçları olmak üzere ormanda yoğun ağaç devrilmelerinin olması
- Gürgen ağacının meşe ve kayın ormanlarını istila ediyor olması
- Toprak erozyonunun özellikle yoğun kullanılan alanlarda artıyor olması
- Ağaçlarda aşırı vitalite bozukluğunun olması, ağaç ölümlerinin hızla artması

- Hava kirliliğinin olması
- Yeterli miktarda alternatif rekreasyon alanının bulunmaması
- 3.köprü ve havalimanı yollarının ormanda fragmantasyona sebep olması
- Yüzey ve yüzeyaltı suların kirlenmesi
- Su kuyularının yoğun olması (kaçak-resmi)
- Antropojenik etkilerin bulunması (çöp, rekreasyon faaliyetler sonucu infiltrasyon, permeabilite, perkolasyonun değişmesi...)
- Taban suyunun azalması
- Göç etkisi, kentleşmenin civarda yoğunlaşması ve bu alanlara taleplerin artması
- İklim değişikliği (Akdeniz havzası en hassas bölge olarak belirlenmiştir)
- Toprak yapısının bozulması
- Orman yapısının (katmanlarının) bozulması
- Orman içi asfalt vb yollardan dolayı oluşabilecek taşınan materyalin yüzeysel akışına sebep olması